

Motion till riksdagen 2012/13:C201

av **Marianne Berg m.fl. (V)**

Tillsynen av förmyndare och överförmyndare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare.

Samordning och uppföljning

En ställföreträdare, en så kallad god man eller förmyndare, ska utses för den kvinna eller man som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person, enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken. Oftast handlar det om att en företrädare ska förvalta en persons, huvudmannens, egendom och sköta dennas eller dennes vardagsekonomi. Ställföreträdarna ska med andra ord ta till vara sina huvudmäns intressen.

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Överförmyndaren är den kommunala myndighet som ansvarar för tillsynen av ställföreträdarskap för underåriga eller hjälpbehövande vuxna. Det är överförmyndarens uppdrag att övervaka att ställföreträdarna sköter sina uppgifter enligt gällande regler. Eftersom huvudmännen har fått en ställföreträdare för att få hjälp med att bevaka sina intressen är de helt beroende av en väl fungerande förvaltning. Länsstyrelserna svarar för den statliga tillsynen av de kommunala överförmyndarna.

Under många år har en rad allvarliga fall uppmärksammats där företrädare har misskött huvudmännens ekonomi eller förskingrat dennas eller dennes medel, eller där överförmyndaren har brustit i tillsyn. Ett exempel är det uppmärksammade fall där en överförmyndare i Norrtälje tillåtit en god mans hustru att ta emot gåvor värda miljoner från sin huvudman. Ett annat exempel

Fel! Okänt namn på

är en överförmyndare i Katrineholm som utsett en våldsbrottsdömd person till god man åt det drabbade offret.

Granskningar från Riksrevisionen har visat att likabehandling och rättssäkerhet för de huvudmän som behöver samhällets hjälp med att t.ex. sköta sin ekonomi inte säkerställs genom tillsyn. Tillsynen brister i kvalitet som innehåll och omfattning. Riksrevisionen har föreslagit att regeringen ska ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare.

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2010 länsstyrelserna att redovisa i vilken utsträckning de samarbetar i sin tillsyn, vilket i och för sig var positivt. Ytterligare förändringar beslutades genom proposition 2011/12:31 Ändring av viss länsstyrelseverksamhet, som innebar att länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndarna ska koncentreras från dåvarande 21 till sju länsstyrelser. Det är ett steg i rätt riktning men Vänsterpartiet menar att behovet av en central tillsyn kvarstår.

Verksamheternas mycket ojämna kvalitet, som äventyrar huvudmännens likabehandling och rättssäkerhet, riskerar att finnas kvar. Det kan medföra stor skada för en enskild person som drabbas när en förordnad förmyndare eller överförmyndare missköter sitt uppdrag. Det är ett mycket allvarligt problem för dem som drabbas, och som redan befinner sig i en utsatt situation. Dessutom bidrar det till att allmänhetens förtroende för systemet med ställföreträdare minskar.

Regeringen bör snarast ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare och återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 21 augusti 2012

Marianne Berg (V)

Bengt Berg (V)

Lars Ohly (V)

Lena Olsson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)